

Analiză comparativă criptomonede versus acțiuni

Prof. univ. dr. Ovidiu-Constantin BUNGET^a, Ec. Georgiana-Iulia TRIFA^b

^a Universitatea de Vest din Timișoara

^b Timiș

Abstract

As the limit between reality and the digital field seems to blur more and more, and this fusion has an impact on several fields of study, such as accounting and audit, the similarity between cryptocurrencies and the shares of companies has to be analysed, as investment items. In the absence of comparisons between the cryptocurrency market and the capital market, investors cannot apply the proper accounting treatment for the activity in which they are involved. Consequently, the aim of this article is setting the existing characteristics and correlations between the cryptocurrency market and the securities market. Besides, the authors consider that this article may contribute to the accounting research, providing useful information to investors and regulatory authorities in accounting.

Cryptocurrencies and the prices of shares are somehow correlated after considering the volatility of cryptocurrency. Many of the factors affecting the prices of shares also have an impact on the prices of cryptocurrencies. Investors and traders treat cryptocurrency in the same way in which they treat the shares, so that prices tend to have the same trend. We should be cautious when we invest in cryptocurrencies, as they are still new – the market explores its role as an asset.

At the same time, the analysis and presentation of certain statistical data was pursued, like the number of companies listed at the largest stock exchange operators in the world, the stock exchange capitalization, the number of cryptocurrencies at world level, the market capitalization of cryptocurrencies, resulting in a similarity between the two studied elements.

Key terms: crypto assets, cryptocurrencies, Bitcoin, shares, capital market, securities market

Termeni-cheie: criptoactive, criptomonede, Bitcoin, acțiuni, piața de capital, piața de valori mobiliare

Clasificare JEL: M40, Q55, O39, G11

To cite this article: Ovidiu-Constantin Bunget, Georgiana-Iulia Trifa, *Analiză comparativă criptomonede versus acțiuni*, CECCAR Business Review, Nº 7/2023, pp. 1-17, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2023.07.01>

➔ Introducere

Întrucât limita dintre realitate și digital pare să se estompeze tot mai mult, iar această fuziune are impact asupra mai multor domenii de studiu, printre care contabilitatea și auditul, se cere a fi analizată similaritatea criptomonedelor cu acțiunile companiilor, ca elemente de investiții, în scopul evidențierii diferențelor și asemănrilor dintre caracteristicile acestora.

Investițiile pe termen lung în criptomonede sau acțiuni pot ridica semne de întrebare din punctul de vedere al structurii acestor active, deoarece criptomonedele sunt active digitale bazate pe tehnologia blockchain, extrem de volatile, iar acțiunile sunt active fizice cu volatilitate redusă, care au valoare reală și sunt emise de o serie de corporații (Dodds, 2022).

Întrucât fiecare dintre aceste active oferă propriul set de oportunități și riscuri unice, se cere ca ele să fie examinate în cadrul unei analize comparative criptomonedes versus acțiuni. Este foarte important ca investitorii în criptomonedes să înțeleagă diferențele dintre aceste active și investițiile tradiționale, cum sunt acțiunile, care au un istoric solid pe termen lung. De asemenea, este esențial ca aceștia să evalueze beneficiile și riscurile investiției pe care doresc să o facă.

Scopul studiului de față este stabilirea caracteristicilor și corelațiilor existente între criptomonedes și acțiuni. Mulți cercetători au explorat în ultima vreme legătura dintre criptomonedes și bursa de valori, iar punctele lor de vedere au fost prezentate în diferite publicații științifice. Deși mai multe studii au investigat empiric asocierea dintre criptomonedes și piața de valori mobiliare, o revizuire a literaturii de specialitate este importantă.

Obiectivul acestui articol științific constă în revizuirea și analiza calitativă a publicațiilor de specialitate cu privire la asocierea dintre criptomonedes și piața de valori mobiliare. Termenii-cheie pe care s-au bazat autorii în cadrul cercetării sunt *criptomonedes*, *criptoactive*, *Bitcoin*, *acțiuni*, *piața de capital*, *piața de valori mobiliare*, în diferite combinații. Concluziile analizei au ca scop evidențierea asemănărilor și deosebirilor dintre criptomonedes și acțiuni. Așadar, autorii își propun ca valoarea adăugată a acestui articol să se reflecte în mod pragmatic prin orientarea în mod eficient a investitorilor, profesioniștilor contabili, auditorilor și a altor intermediari în ce privește strategia afacerii care include criptomonedes și acțiuni.

➔ Metodologia cercetării

Studiul reprezintă o revizuire a literaturii de specialitate cu privire la asocierea dintre criptomonedes și piața de valori mobiliare.

Motivarea și stabilirea temei de cercetare. Relația dintre criptomonedes și acțiuni, împreună cu diferențele și asemănările dintre acestea, au atras atenția tuturor actorilor de pe piață: cercetători, profesioniști în diverse domenii de activitate economică, investitori, bancheri, antreprenori și cercuri politice. Din acest motiv lucrarea de față are ca temă de cercetare relația și diferențele dintre criptomonedes și acțiuni. Deoarece nu toți participanții de pe piața criptoactivelor înțeleg în mod corespunzător și pe deplin impactul activității lor și cum să-și gestioneze portofoliul de investiții, am dorit ca prezentul studiu să ofere o mai bună înțelegere în acest sens.

Constatările au o serie de implicații pentru stadiul actual al literaturii de specialitate despre criptomonedes și piața de valori mobiliare, inclusiv lacunele legate de studiu și câteva direcții de cercetare care pot fi explorate în viitor.

Autorii consideră că studiul de față, bazat pe analiza publicațiilor științifice care se concentrează pe relația dintre criptomonedes și piața de capital, poate contribui la cercetarea contabilă oferind îndrumări organismelor de reglementare din domeniile contabilității și investițiilor, în scopul îmbunătățirii legislației, dar și cercetătorilor interesați de acest subiect.

Documentația. Pentru a sprijini înțelegerea definirii conceptelor și a caracteristicilor criptomonedeselor și acțiunilor pe tema propusă, au fost analizate mai multe publicații de specialitate de pe internet, atât internaționale, cât și naționale. Materialele utilizate pentru analiză se concentrează pe tehnologiile blockchain, care au apărut recent online, pe diferite grafice care arată anumite tendințe pe parcursul mai multor ani și pe comparații între piața criptomonedeselor și cea de valori mobiliare.

Strategia de cercetare. Procesul de cercetare include revizuirea și analiza calitativă a publicațiilor, interpretarea unor aspecte specifice, compararea opiniilor diferiților autori și analiza mai multor platforme de tranzacționare existente, în scopul clarificării conceptelor teoretice. Pe de altă parte, se efectuează o analiză de conținut, extrăgând o serie de articole și lucrări științifice cu temă similară, pentru a oferi o imagine completă a rezultatelor și studiilor anterioare.

În primul rând, sunt definite criptomonedesele și acțiunile din punct de vedere teoretic, după analiza mai multor surse electronice. În plus, au fost vizate analiza și prezentarea anumitor date statistice, precum numărul de companii listate la cei mai mari operatori bursieri din lume, capitalizarea bursieră, numărul criptomonedeselor la nivel mondial, capitalizarea de piață a criptomonedeselor, de unde rezultă o asemănare între cele două elemente.

Ca urmare, s-a pus accentul pe comparația dintre criptomonede și acțiuni și au fost analizate aspectele pro și contra privind deținerea de criptomonede sau acțiuni, evidențiind cele mai importante constatări. În cele din urmă, au fost prezentate concluziile autorilor, însoțite de câteva direcții viitoare de cercetare în acest domeniu.

Procesarea informației. Datele și informațiile au fost prezentate într-o manieră agregată pentru a obține un punct de vedere asupra temei abordate: analiza comparativă criptomonede versus acțiuni.

Comunicarea rezultatelor. Analiza desfășurată a condus la anumite concluzii și a permis formularea unor perspective cu privire la abordarea economică a operațiunilor cu criptomonede și acțiuni. De asemenea, se oferă noi perspective de studiu, ținând cont de diverse asocieri care pot fi făcute.

Structura lucrării este următoarea: Prima secțiune redă metodologia cercetării, iar cea de-a doua analizează literatura de specialitate în domeniu și prezintă comparativ caracteristicile criptomonedelor și pe cele ale acțiunilor. Partea a treia documentează păreri pro sau contra cu privire la utilizarea acestora, iar în final sunt oferite concluziile și sunt deschise subiecte noi pentru studiu.

➔ Analiza literaturii de specialitate

Pe măsură ce informațiile și cercetările despre criptomonede și piețele de capital circulă cu rapiditate, este necesară analizarea publicațiilor științifice care abordează acest subiect.

■ Acțiunile

Acțiunile sunt titluri de valoare emise de o societate pe acțiuni, acestea certificând faptul că deținătorul este proprietarul de drept al unei părți din capitalul social al societății emitente (Francisco, 2022).

Din perspectivă juridică, acțiunile conferă deținătorului dreptul de proprietate asupra unei participații în cadrul societății. Acționarii care dețin una sau mai multe acțiuni ale unei companii au dreptul, proporțional cu numărul de acțiuni pe care le dețin, de a primi dividende din profiturile distribuite, de a participa la procesul de luare a deciziilor în cadrul AGA și de a participa la veniturile obținute din vânzarea acțiunilor lor în cazul lichidării societății (TradeVille, n.d.).

Din perspectiva piețelor de capital, acțiunile sunt instrumente financiare pe care cei interesați le pot cumpăra și vinde pe o piață organizată și reglementată, adică o bursă de valori.

Proprietarii de acțiuni ai diferitelor companii pot deține două feluri de acțiuni:

Acțiuni ordinare (comune)	Acțiuni preferențiale
<ul style="list-style-type: none">• Sunt cele mai frecvente.• Oferă dreptul de a primi dividende în limita profitului net din anul precedent;• Acordă drept de exprimare a votului în ședințele AGA.• Atribue dreptul de a primi un procent din suma rezultată din lichidarea activelor societății, în funcție de numărul de acțiuni deținute și de raportul față de numărul total de acțiuni emise de societate (TradeVille, n.d.).	<ul style="list-style-type: none">• Spre deosebire de cele ordinare, conferă deținătorilor lor drepturi suplimentare sau preferențiale, dar de obicei acest aspect se compensează prin reducerea altor drepturi. De exemplu, deținătorii acestor acțiuni pot avea dreptul de a primi o sumă fixă de dividende, indiferent de profitul sau de pierderile companiei din anul precedent, sau pot primi dividende primii, la o rată mai mare (TradeVille, n.d.).• În cazul lichidării societății, deținătorii lor primesc dividende înaintea deținătorilor de acțiuni ordinare.• Deținătorii acestor acțiuni nu au drepturile de vot pe care le au cei ce dețin acțiuni ordinare (Maryville University, n.d.).

În ceea ce privește acțiunile, rata de participare reprezintă în mod specific ponderea acționarilor într-o societate existentă. Stocul de acțiuni corespunde unei părți dintr-o companie funcțională, iar prețul lor reflectă valoarea acelei companii (Dodds, 2022). Acest lucru justifică investiția și oferă o bază pentru evaluarea ei.

Conform lui Royal și Beers (2023), prețul acțiunilor crește sau scade „pe măsură ce investitorii evaluează succesul viitor al companiei. În timp ce investitorii pot deveni optimiști cu privire la acțiuni pe termen scurt, prețul acțiunilor depinde în cele din urmă de capacitatea companiei de a-și crește profiturile pe termen lung. Adică un stoc crește pe termen lung datorită succesului companiei subiacente.”

Investitorii pot să achiziționeze acțiuni de la companiile care sunt listate la bursele de valori. Acestea oferă publicului posibilitatea de a investi în ele prin vânzarea de acțiuni din afacerile lor. Pe baza numărului total de societăți listate, se poate deduce din Figura 1 că Japan Exchange Group este cel mai mare operator bursier din lume, cu 3.876 de societăți listate în martie 2023. Doar șase din acestea sunt companii străine, restul fiind autohtone. Bursa de valori cu cel mai mare număr de societăți străine este Nasdaq, din SUA, cu 846 de companii listate. Deși Bursa de Valori din New York se află pe locul șapte ca număr de companii, ea are cea mai mare capitalizare de piață (Statista Research Department, 2023b).

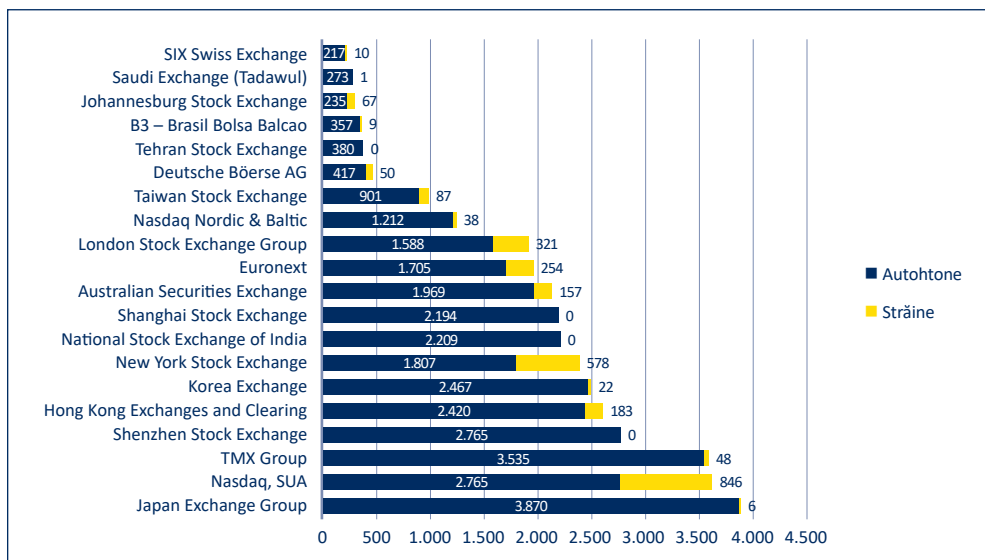

Figura 1. Numărul de companii listate la cei mai mari operatori bursieri din lume, 2023

Sursa: Adaptat după Statista Research Department, 2023b.

Bursa de Valori din New York este cea mai mare din lume, cu o capitalizare bursieră de aproape 24,3 trilioane USD în mai 2023. Conform Figurii 2, următoarele trei burse sunt Nasdaq, Shanghai Stock Exchange și Euronext.

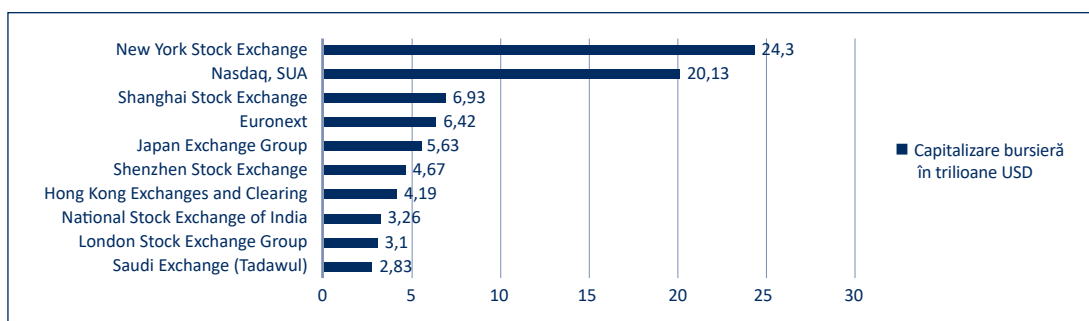

Figura 2. Operatori bursieri la nivel mondial, ordonați după capitalizarea bursieră a companiilor listate, 2023

Sursa: Adaptat după Statista Research Department, 2023a.

În cazul tranzacțiilor publice, societățile pot vinde mai mult de o acțiune. Emiterea de noi acțiuni diluează valoarea celor existente, dar le permite companiilor să strângă capital. Motivele comune pentru vânzarea de acțiuni suplimentare sunt colectarea de fonduri pentru extinderea afacerii, angajarea de personal, creșterea capacității de producție sau construirea de facilități. Acționarii pot vota pentru alegerea membrilor consiliului

de administrație și pentru politicile companiei prezentate în cadrul AGA. În general, investitorii nu au drept individual de decizie în ceea ce privește conducerea zilnică a societății, dar dacă se adună un număr suficient de investitori, aceștia pot influența direcția acesteia (Maryville University, n.d.).

Cu alte cuvinte, acțiunile reprezintă un drept de proprietate asupra unei companii (susținut de active și de fluxul de numerar), în timp ce criptomonedele nu sunt susținute în mare parte de nimic. Pentru ca o acțiune să fie o investiție de succes, compania subiacentă trebuie să aibă performanțe bune în timp (Royal și Beers, 2023).

■ Criptomonedele

Conceptul de *criptomonedă* a fost introdus inițial în anul 2009, odată cu apariția monedei virtuale Bitcoin. Din 2009 până la sfârșitul anilor 2010, caracteristica unică a Bitcoin de a nu fi influențată de economia mai largă a făcut din acesta o opțiune atractivă pentru investitorii care doresc o investiție stabilă pe fondul volatilității piețelor de valori. Totuși, interesul din ce în ce mai mare din partea investitorilor individuali și instituționali începând din 2017 a creat o legătură între prețurile pieței bursiere și criptomonedele (Sharma *et al.*, 2022).

Criptomonedele se referă la activele digitale care sunt create și stocate folosind tehnologia blockchain (Dodds, 2022). Acestea sunt în totalitate digitale și au fost concepute inițial pentru a funcționa independent, fără supraveghere guvernamentală, bancară sau a vreunei autorități centrale, rezultând o structură descentralizată (Frankenfield *et al.*, 2023).

O definiție concisă a criptomonedelor este oferită de White (2015), care afirmă că acestea sunt active digitale care pot fi transferate și care sunt protejate prin criptografie. În esență, criptomonedele sunt date gestionate de un software creat și susținut de experți în domeniul informaticii. Problemele de dezvoltare cu software-ul sau diferențele de opinie între dezvoltatori pot genera potențiale preocupări pentru investitori. Un exemplu este momentul în care a apărut Bitcoin Cash, care a determinat investitorii să reacționeze, iar ca urmare prețul Bitcoin a scăzut cu aproape 600,4 USD (Sharma *et al.*, 2022).

Spre deosebire de acțiuni, criptomonedele sunt complet digitale și nu au active tangibile care să le susțină valoarea, cu excepția stablecoinurilor. Acest aspect le afectează viabilitatea, valoarea și metodele de tranzacționare. Spre deosebire de acțiuni, care presupun o cotă de proprietate, criptomonedele nu posedă valoare intrinsecă și nu reprezintă o parte a unui întreg (Dodds, 2022).

Statisticile (Figura 3) indică o creștere semnificativă a numărului de criptomonedele care au apărut în ultimii nouă ani. Doar în ultimii trei ani, din 2019 până în 2021, numărul total de criptomonedele s-a dublat. Pe scurt, în 2023 existau aproape 9.000 de criptomonedele distincte, deși au existat mai multe monede digitale în primele luni ale anului 2022. De menționat că primele 20 de criptomonedele, cu o notorietate ridicată, sunt estimate a reprezenta aproximativ 90% din totalul pieței (De Best, 2023b).

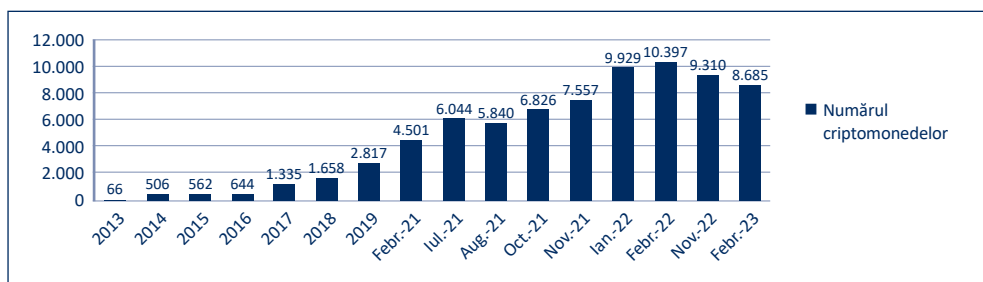

Figura 3. Numărul criptomonedelor la nivel mondial în perioada 2013 – februarie 2023

Sursa: Adaptat după De Best, 2023b.

În decembrie 2021, din multitudinea de criptomonedele, primele zece în ce privește capitalizarea bursieră erau Bitcoin (BTC), Ethereum (ETH), Binance Coin (BNB), Tether (USDT), Solana (SOL), Cardano (ADA), XRP, USD Coin (USDC), Polkadot (DOT) și Dogecoin (DOGE) (Jeris *et al.*, 2022).

Analizând Figura 4, devine evident că există o tendință ascendentă a capitalizării de piață a criptomonedelor din 2014 până în 2023. Este de remarcat faptul că nivelul maxim, de aproximativ 3 trilioane USD, este atins în 2021. În plus, se poate observa influența pandemiei de COVID-19 asupra vânzărilor online, care a stimulat acest tip de tranzacții începând cu anul 2019.

Figura 4. Capitalizarea de piață a criptomonedelor la nivel mondial în perioada 2014-2023

Sursa: Captură după CoinMarketCap, 2023.

Deși există mii de criptomonede, Bitcoin este prima și cea mai populară, înregistrând aproape două treimi din capitalizarea de piață a criptomonedelor în 2020. Bitcoin este considerată rezistentă la inflație deoarece are o limită de 21 de milioane de monede care pot fi create, ceea ce duce la o lipsă de aprovizionare. Acest lucru va limita inflația care poate să apară în cazul monedelor susținute de guvern (Maryville University, n.d.).

În lucrarea lor, Royal și Beers (2023) explică faptul că scăderea și creșterea prețurilor criptomonedelor se datorează lipsei de suport al activelor corporale sau al fluxurilor de numerar, adică absenței unui echivalent fizic în care să poată fi ușor convertite. În acest fel, singurul lucru care determină mișcarea prețurilor este speculația bazată pe sentimentul investitorilor. Când acesta se schimbă, prețurile urmează același parcurs. Prin urmare, criptomonedele sunt conduse doar de speranța că investitorii le vor cumpăra la o valoare mai mare în viitor.

Valoarea unei criptomonede reflectă o serie de factori, inclusiv oferta și cererea actuală pentru moneda respectivă. De asemenea, ea poate reflecta încrederea în tehnologia care stă la baza monedei sau într-o anumită inovație reprezentată de un cryptoactiv (Dodds, 2022). Criptomonedele permit îndeplinirea unor funcții, cum ar fi trimiterea de bani către alte persoane sau utilizarea contractelor inteligente care sunt executate automat odată ce sunt îndeplinite anumite condiții (Royal și Beers, 2023).

■ Diferențe între criptomonede și acțiuni ținând cont de caracteristicile acestora

Asocierea dinamică dintre criptomonede și piețele bursiere a făcut obiectul a numeroase studii internaționale. Acestea au arătat că există motive plauzibile care stau la baza existenței unei astfel de relații. Secțiunea de față analizează interconexiunea dintre criptomonede și acțiuni.

Piața criptomonedelor este un sistem complex, autoorganizat și poate fi considerată ca fiind o rețea complexă de brokeri-traderi. Într-o astfel de rețea, prețurile criptomonedelor prezintă o volatilitate ridicată și sunt însoțite de caracteristici precum fluctuații imprevizibile și incertitudine. În schimb, bursele de valori sunt cele mai dezvoltate segmente economice ale pieței financiare, bine capitalizate, globalizate și cu tendințe studiate pe termen lung (Soloviev *et al.*, 2019). Astfel, o analiză comparativă a acestor segmente de piață este în mod clar științifică și interesantă.

Din punct de vedere geopolitic, deciziile luate în diferite țări afectează prețurile de pe piața bursieră și ale criptomonedelor, deoarece restricțiile comerciale și alte acțiuni politice pot avea impact asupra aprovizionării cu materiale, forței de muncă și transportului. Prin urmare, persoanele care investesc în active afectate de activitățile politice se tem de instabilitatea și volatilitatea prețurilor și tranzacționează în funcție de convingerile

lor (Sharma *et al.*, 2022). Pe de altă parte, trebuie luată în considerare diferența de mărime absolută dintre piețele globale de acțiuni și cele de criptomonede. Începând cu anul 2021, emisiunile globale de acțiuni au fost estimate la 106 trilioane USD, în timp ce piața criptomonedelor a fost de numai 2,6 trilioane USD (2,5% din piața de valori mobiliare) (Dodds, 2022).

■ Prețurile criptomonedelor versus prețurile acțiunilor

Interesul pentru Bitcoin și criptomonede ca o clasă de active de investiții a apărut la sfârșitul anului 2016, fapt evidențiat de o creștere lentă și constantă a prețului său până în 2017, când a depășit 1.000 USD. Prețul s-a majorat la aproape 17.000 USD în decurs de un an, înainte de a se stabiliza între 3.000 și 10.000 USD. În 2020, pandemia de COVID-19 a provocat o mare îngrijorare în rândul investitorilor, care au intrat în panică, deoarece afacerile și economia au încetinit. În timpul pandemiei, mulți investitori s-au retras de pe piața bursieră și și-au plasat activele în Bitcoin. Ca urmare a cererii ridicate, prețul Bitcoin s-a cvadruplat până în 2021, ajungând la 30.000 USD în mai 2022 (Sharma *et al.*, 2022). Pe măsură ce economia a ajuns la niveluri anterioare pandemiei, investitorii erau convinși că Bitcoin este o nouă clasă de active care poate oferi randamente în cele mai austere condiții de piață.

Ulterior, multe companii au început să investească în criptomonede, iar performanța Bitcoin în timpul pandemiei le-a stabilizat poziția și potențialul, consolidând astfel valoarea acțiunilor lor pe piață. Bitcoin a atras interesul multor investitori privați, instituționali și corporativi, care au făcut primele investiții. După ce a fost tranzacționat ca o acțiune de către cei care au adoptat-o pe bursele de criptomonede, Bitcoin este acum evaluat ca o acțiune de către comercianți și investitori, consolidându-și poziția ca o clasă de active (Sharma *et al.*, 2022).

Nu este surprinzător faptul că prețurile criptomonedelor sunt volatile. Figura 5 compară prețul Bitcoin (BTC) cu cel al S&P 500 (SPX) și Nasdaq-100 (NDX). Indicele SPX măsoară performanța acțiunilor cu capitalizare mare, în timp ce indicele NDX determină performanța celor mai mari 100 de companii nefinanciare listate la bursă. Figura prezintă evoluția prețurilor SPX, NDX și BTC din august 2018 până în iunie 2023. Se poate observa că prețul fiecărui indice a crescut și a scăzut, dar Bitcoin a fost mai volatil, ceea ce poate indica faptul că nu este deținut pentru perioade lungi de timp și, prin urmare, este tratat ca o acțiune de către comercianți și investitori (Sharma *et al.*, 2022).

În acord cu alți cercetători, autorii acestui articol apreciază că relația dintre prețurile criptomonedelor și cele ale acțiunilor poate fi o coincidență sau poate reflecta faptul că cele dintâi urmăresc într-adevăr tendința celor din urmă, însă într-un mod mult mai fluctuant.

Pentru a compara randamentele în timp, este important de remarcat că graficele se suprapun. Din sistemul de date al platformei TradingView se poate observa că prețul Bitcoin și indicele bursier Nasdaq-100 au suferit multe schimbări în ultimii trei ani. De la sfârșitul anului 2021 până la mijlocul lui 2022, prețul criptomonedelor a crescut și a scăzut în mod similar cu cel al acțiunilor.

Autorii consideră că atât deținătorii de Bitcoin, cât și acționarii au experimentat volatilitatea prețurilor în ultimii trei ani. Totuși, poate fi remarcat că gradul de volatilitate al prețului Bitcoin este semnificativ mai mare.

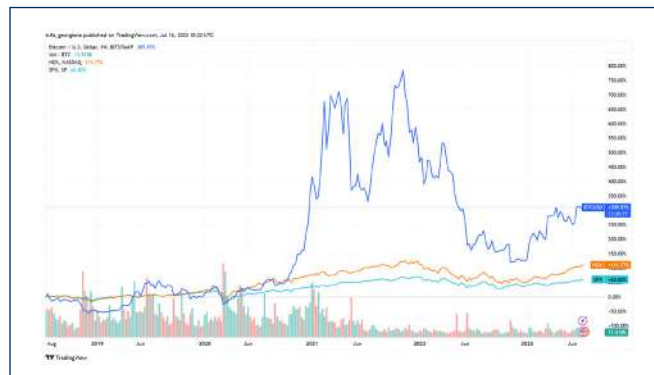

Figura 5. Istoricul prețurilor Bitcoin, S&P 500 și Nasdaq-100 în perioada august 2018 – iunie 2023

Sursa: Prelucrarea autorilor cu ajutorul platformei TradingView, 2023.

În plus, autorii sunt de acord cu Nguyen (2022), subliniind că piețele bursiere și cele de criptomonede sunt mai interconectate în perioadele de incertitudine. În ciuda recesiunii cauzate de pandemie, criptomonedele și-au revenit rapid, în timp ce piața bursieră a fost blocată într-o fază de latență (Caferra și Vidal-Tomas, 2021). În acest sens, autorii conchid că este probabil ca investitorii să trateze temporar criptomonedele în același mod în care tratează acțiunile.

Criptomonedele și acțiunile sunt active diferite din multe puncte de vedere. De exemplu, investiția în criptomonede nu este același lucru cu deținerea de acțiuni într-o companie, ci pur și simplu permite deținerea unei monede care poate beneficia de fluctuațiile de preț. Tabelul 1 și Figura 6 ilustrează unele dintre caracteristicile care le deosebesc.

Tabelul 1. Asemănări și deosebiri între acțiuni și criptomonede

Caracteristica	Acțiuni	Criptomonede
Asemănări		
1. Volatilitatea și riscurile	Ambele tipuri de active sunt volatile și riscante. Valoarea lor poate crește sau scădea și este imposibil să se determine care este cel mai bun moment pentru a cumpăra sau a vinde.	
	<p>Modificările bruște și neașteptate ale prețurilor acțiunilor sunt la fel de vechi ca piața bursieră. Veștile bune pot duce la creșterea prețurilor acțiunilor, în timp ce veștile mai puțin bune le pot duce în jos. Piețele bursiere se pot prăbuși într-o singură zi. Este posibil ca investitorii să vadă valoarea portofoliilor lor scăzând, dar rareori suferă o pierdere totală.</p> <p>Performanțele trecute nu reprezintă o garanție a randamentelor viitoare, iar companiile cotate la bursă trebuie să își raporteze public situația financiară, astfel încât investitorii să aibă acces la mai multe surse de informații pentru a lua decizii privind achiziționarea acestor titluri.</p> <p>Acțiunile sunt în general volatile, dar tind să fie mai puțin volatile decât criptomonedele. Acțiunile individuale sunt mai fluctuante decât portofoliile de acțiuni, care pot fi diversificate.</p> <p>Unele acțiuni sunt mai volatile decât altele. De exemplu, cele de creștere tind să fie mai volatile decât cele de valoare sau pentru dividende.</p>	<p>Valoarea criptomonedelor se poate schimba brusc și drastic, uneori fără avertisment. Aceste schimbări pot aduce profituri enorme investitorilor în criptomonede, dar ele pot provoca, de asemenea, pierderi semnificative într-o perioadă foarte scurtă. Mai mult de 1.600 de criptomonede au dispărut complet în ultimii ani.</p> <p>Criptomonedele sunt cunoscute pentru volatilitatea lor crescută, care poate fi motivul randamentelor lor ridicate.</p> <p>Unele persoane consideră că viitorul finanțelor se află în criptomonede mai degrabă decât în acțiuni, în timp ce alții cred că natura lor este prea riscantă pentru a susține un sistem financiar cu drepturi depline.</p>
2. Orizontul de timp	Orizontul de timp se referă la momentul în care fondurile de investiții sunt necesare în formă lichidă. Dacă investiția este pe termen scurt, activul trebuie să fie mai sigur, astfel încât să poată fi accesat atunci când este nevoie. Cu cât un activ este mai volatil, cu atât este mai puțin potrivit pentru investitorii pe termen scurt. În general, experții sugerează că investitorii în active riscante, cum ar fi acțiunile, au nevoie de cel puțin trei ani pentru a elimina volatilitatea.	
	<p>Acțiunile sunt mai potrivite pentru investitorii care își pot lăsa banii în pace și nu au nevoie de acces la fondurile lor. În general, este mai bine ca banii să rămână investiți.</p> <p>Investitorii pot trece de la acțiuni mai agresive (acțiuni de creștere) la acțiuni mai sigure (acțiuni pentru dividende), deoarece au nevoie să își cheltuiască fondurile, de exemplu, în apropierea pensionării.</p>	<p>În timp ce acțiunile sunt volatile, criptomonedele sunt și mai volatile. În 2021, de exemplu, Bitcoin a pierdut mai mult de jumătate din valoarea sa în câteva luni și apoi a crescut cu 100%. Această volatilitate face ca monedele virtuale să fie nepotrivite pentru investitorii pe termen scurt.</p> <p>Criptomonedele sunt mai potrivite pentru investitorii care își pot păstra fondurile imobilizate și se așteaptă la o recuperare pe termen lung.</p>

Caracteristica	Acțiuni	Criptomonede
3. Tranzacționarea	O altă similaritate între criptomonede și acțiuni este modul în care sunt tranzacționate ambele active. Platformele digitale încep să estompeze granițele dintre activele digitale și instrumentele financiare. Utilizatorii pot accesa și tranzacționa fără probleme acțiuni și criptomonede folosind aceeași platformă.	
	<p>Acțiunile sunt tranzacționate la burse de valori recunoscute din întreaga lume. Aceste burse sunt construite pentru a oferi securitate, stabilitate și transparență și procesează volume mari de tranzacții în fiecare zi. Bursele de valori sunt strict reglementate (deși detaliile variază de la o țară la alta) și protejează cumpărătorii și vânzătorii.</p> <p>Bursele de valori există sub o formă sau alta de peste trei secole, cea mai cunoscută fiind cea de pe Wall Street, în New York City. În România, acțiunile sunt tranzacționate prin intermediul Bursei de Valori București (BVB), cu ajutorul firmelor sau platformelor de brokeraj.</p>	<p>Schimburile de criptomonede, pe de altă parte, sunt destul de noi. Binance, cea mai mare platformă de tranzacționare, a fost lansată în 2017. Coinbase, altă platformă importantă, a fost fondată în 2012.</p> <p>Volumul zilnic de tranzacționare al Binance este de aproximativ 76 de miliarde USD începând cu august 2022. În același timp, volumul de tranzacționare de pe Nasdaq, care este doar o mică parte a bursei globale, a fost de aproximativ trei ori mai mare.</p> <p>Tot mai multe companii acceptă criptomonedele ca plată, similar monedelor, iar platforma de tranzacționare financiară Square facilitează tranzacțiile crypto. În 2021, El Salvador a devenit prima țară care a acceptat Bitcoin ca metodă legală de plată (Maryville University, n.d.).</p>
4. Costurile de tranzacționare	<p>Există comisioane și taxe de tranzacționare pentru cumpărarea și vânzarea de acțiuni. Chiar și investitorii care cumpără fonduri mutuale cu comisioane reduse și fără costuri suplimentare (care sunt în esență coșuri de acțiuni) trebuie să achite comisioane care acoperă costurile de funcționare ale fondului.</p> <p>Costurile pentru fondurile gestionate în mod activ și tranzacționarea prin intermediul unui cont de brokeraj pot fi mult mai mari.</p>	<p>Diferența dintre acțiuni și criptomonede nu este atât de mare, din cauza costului ridicat de tranzacționare a criptomonedelor. Platformele de tranzacționare a criptomonedelor percep comisioane. În plus, există <i>taxe de gaz</i>, care sunt costuri impuse de rețea pentru diverse tranzacții pe blockchain. Aceste comisioane variază foarte mult în funcție de forma de criptomonedă.</p> <p>Unele rețele măresc taxele de gaz pentru a accelera tranzacțiile. Unele estimări sugerează că marile piețe percep taxe de cel puțin 1,5% pentru tranzacțiile cu criptomonede.</p>
5. Frauda	Având în vedere atracția banilor rapizi, nu este surprinzător faptul că atât acțiunile, cât și criptomonedele sunt expuse riscului de fraudă. Cea mai frecventă este înșelătoria de tip <i>pump and dump</i> , prin care persoane fără scrupule măresc artificial prețul criptomonedelor prin afirmații false sau exagerate, „aprobări” ale unor celebrități sau pur și simplu prin lăcomia investitorilor. Pe măsură ce prețul crește, fraudatorii își vând deținerile și în cele mai multe cazuri dispar.	
6. Investitorii comuni	În ciuda caracterului emergent al criptomonedelor, tot mai mulți investitori instituționali investesc în acestea, în active digitale, tehnologie blockchain și finanțe descentralizate (DeFi). Acești investitori profesioniști au nevoie de creșterea transparenței, a lichidității și a reglementării activelor crypto, ceea ce ar fi pozitiv pentru întreaga piață.	
Diferențe		
7. Dreptul de proprietate	Pentru a cumpăra și a deține acțiuni este nevoie de un cont de valori mobiliare în vederea gestionării tranzacțiilor. Acest cont este verificat în funcție de adresă și de alte detalii personale. Astfel se oferă o anumită protecție în cazul furtului de identitate sau al fraudei.	Criptomonedele sunt anonime, dar mai puțin sigure. Ele sunt stocate în portofelele crypto, care pot fi complet virtuale, sau pe unități USB.

Caracteristica	Ațiuni	Criptomonede
7. Dreptul de proprietate		<p>Acest anonim poate crea propriile riscuri, cum ar fi compromiterea criptomonedei de către hackeri, uitarea parolilor și pierderea accesului la conturi sau a unității USB pe care este stocată criptomoneda.</p> <p>Utilizarea portofelelor de criptomonede este similară cu folosirea cardurilor ATM. La fel ca în cazul tranzacțiilor bancare, tranzacțiile cu criptomonede stochează informații despre utilizator și cont, dar în formă electronică. Fiecare proprietar de portofel are o adresă digitală unică pentru a trimite și a primi criptomonede. Diferența față de tranzacțiile bancare constă în faptul că cele din portofelele de criptomonede sunt transmise către un registru public cu sursă deschisă. Totuși, deținătorii de monede virtuale beneficiază de anonimatul criptografic al identității lor și de legitimitatea tranzacțiilor lor (Jokić <i>et al.</i>, 2019).</p>
8. Lichiditatea	<p>Piețele mici afectează capacitatea de a tranzacționa acțiuni și criptomonede. Capacitatea de a tranzacționa liber este cunoscută sub numele de lichiditate.</p> <p>Atât investitorii în acțiuni, cât și cei în criptomonede pot suferi pierderi dacă vând cantități mari de active în perioadele de lichiditate scăzută. Cu toate acestea, lichiditatea redusă a pieței activelor criptografice crește riscul pentru deținătorii de criptomonede.</p>	
	<p>Investitorii consideră că acțiunile sunt foarte lichide, deoarece există mulți comercianți activi pe piața de valori mobiliare.</p>	<p>În cazul criptomonedelor, lichiditatea variază considerabil de la o monedă la alta. Bitcoin este mai lichid decât alte criptomonede datorită volumului mare de tranzacții. Acest lucru înseamnă că există mai mulți cumpărători și vânzatori interesați să îl tranzacționeze.</p>
9. Reglementarea	<p>Acțiunile sunt controlate de autoritățile de reglementare în domeniul valorilor mobiliare și de alte autorități de reglementare din țara de origine.</p> <p>În plus, în cazul acțiunilor tranzacționate la o bursă de valori organizată, bursa supraveghează societatea și o poate elimina în cazul în care ceva nu merge bine. Deși acest lucru nu este în niciun caz o garanție, este cu siguranță mai mult decât orice garanție atunci când se investește în criptomonede.</p> <p>Există organisme naționale, cum ar fi Securities and Exchange Commission (SEC) din SUA, care supraveghează piețele bursiere și de valori mobiliare. Reglementarea de către aceste organisme garantează un anumit grad de transparență pentru companiile cotate la bursă. În România, echivalentul acestui organism este Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF).</p>	<p>Criptomonedele sunt încă în mare parte nereglementate. Acest lucru pare să-i favorizeze pe unii investitori în ceea ce privește reglementarea guvernamentală.</p> <p>În plus, criptomonedele se bazează pe conceptul de descentralizare, care permite schimbul de valori de la egal la egal (<i>peer-to-peer</i>), fără intermediari. Acest lucru face ca monedele virtuale să fie atractive pentru investitori, deoarece, spre deosebire de acțiunile tradiționale, identitatea expeditorului și cea a destinatarului criptomonedelor sunt ascunse.</p> <p>Problema reglementării criptomonedelor este în continuă evoluție, astfel încât acestea și tranzacțiile cu ele riscă să se confrunte cu transformări dramatice sau să fie desființate.</p>

Caracteristica	Ațiuni	Criptomonede
9. Reglementarea		<p>Gradul de investire în criptomonede și accesibilitatea lor la nivel global ar putea crea mai multă lichiditate pe piața criptomonedelor decât pe cea a acțiunilor tradiționale.</p> <p>În următorii câțiva ani, lichiditatea pieței criptomonedelor va fi probabil comparată cu cea a activelor tradiționale, deoarece investitorii și participanții pe piață ar putea fi mai dispuși să dețină criptomonede decât acțiuni ale unor societăți cotate la bursă (Gil-Alana <i>et al.</i>, 2020).</p>
10. Disponibilitatea de tranzacționare	<p>În mod normal, bursele sunt deschise numai în timpul orelor de lucru din țara lor de origine (de luni până vineri) și sunt închise în zilele de sărbători legale și în weekend.</p>	<p>Piața criptomonedelor funcționează non-stop, în fiecare zi a anului. Disponibilitatea 24/7 a pieței criptomonedelor poate fi unul dintre motivele pentru care acestea sunt volatile.</p> <p>După cum au arătat deceniile de cercetare a pieței bursiere, investitorii sunt adesea conduși de impulsuri emoționale și de comportamentul investițional. Luarea unei pauze poate ajuta la restabilirea autocontrolului și a ordinii.</p>
11. Managementul portofoliului (diversificarea)	<p>Mulți investitori încearcă să construiască un portofoliu diversificat de acțiuni care au performanțe diferite pe diverse piețe.</p> <p>În general, acțiunile sunt adesea corelate cu economia și sunt influențate de factori precum inflația, șomajul și ratele dobânzilor.</p> <p>Având în vedere istoricul puternic pe termen lung al acțiunilor, o colecție diversificată de acțiuni ar trebui să constituie cea mai mare parte a unui portofoliu, mai ales dacă este vorba despre o investiție pe termen lung.</p> <p>În cazul în care se investește în acțiuni individuale, acestea trebuie cercetate cu atenție pentru a asigura randamente bune. Atunci când se investește în fonduri, fondurile mutuale diversificate cu potențial de randament ridicat pot fi achiziționate fără o cercetare semnificativă.</p>	<p>Unii susținători ai criptomonedelor consideră că ele sunt active necorelate și că această clasă de active nu reacționează la evenimentele de pe piață în același mod ca titlurile de valoare tradiționale, și anume acțiunile și obligațiunile.</p> <p>Alții consideră că monedele virtuale pot acționa ca o acoperire împotriva inflației și pot constitui o contrapondere valoroasă pentru portofoliile care conțin un număr mare de active sensibile la inflație.</p> <p>Din cauza riscurilor inerente ale criptomonedelor, o alocare mică în portofoliul global (maximum 5%) este optimă. Chiar și o alocare mică ar putea avea un efect semnificativ asupra portofoliului în cazul în care criptomonedele vor fi apreciate. Menținerea unei alocări mici previne, de asemenea, o pierdere totală dacă moneda digitală ajunge la zero.</p> <p>În cazul în care criptomonedele devin o parte semnificativă a portofoliului, se pot realoca mai mulți bani către acțiuni, reducând riscul general al acestuia.</p>
12. Oferta	<p>Este bine cunoscut faptul că cererea și oferta au un impact semnificativ asupra prețurilor produselor și serviciilor. Aceste influențe afectează, de asemenea, prețurile acțiunilor.</p> <p>Ele sunt mai puțin volatile, deoarece numărul de acțiuni în circulație este controlat și susținut în cele din urmă de activitatea companiei emitente.</p>	<p>Unele criptomonede au o ofertă limitată, cea mai cunoscută fiind Bitcoin. Astfel, oferta de Bitcoin este limitată la 21 de milioane de monede, caz în care, dacă cererea crește, prețul va fi mai mare.</p> <p>Alte criptomonede urmează exemplul, deoarece investitorii caută oportunități de investiții, deși numărul de monede emise nu este limitat.</p>

Caracteristica	Acțiuni	Criptomonede
13. Scopul	Atunci când cineva cumpără o acțiune, cumpără o fracțiune de participație în societatea emitentă.	Atunci când cineva achiziționează o criptomonedă, nu dobândește neapărat o proprietate fracționară a blockchainului, ci doar un mijloc de schimb. Acest lucru înseamnă că, vorbind despre schimbul de valoare, multe criptomonede sunt concepute în scopuri tranzacționale și sunt asemenea unei monede.
14. Tehnologia	Tehnologia utilizată în cazul acțiunilor este reprezentată de software-ul care stă la baza platformei de tranzacționare.	Ultima și cea mai importantă diferență între acțiuni și criptomonede este tehnologia blockchain, care stă la baza tuturor criptomonedelor. Multe criptomonede permit o programabilitate suplimentară, transformând natura acestora în „bani programabili”. Alte cazuri de utilizare includ contractele inteligente și aplicațiile DeFi, cum ar fi DApps (aplicații descentralizate).

Sursa: Proiecția autorilor după Dodds, 2022; Royal și Beers, 2023; CFI Team, 2023.

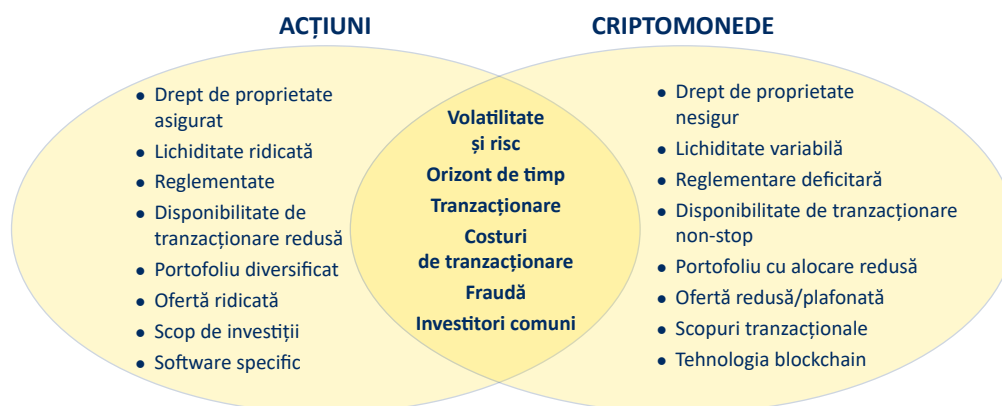

Figura 6. Deosebiri și asemănări între criptomonede și acțiuni

Sursa: Proiecția autorilor.

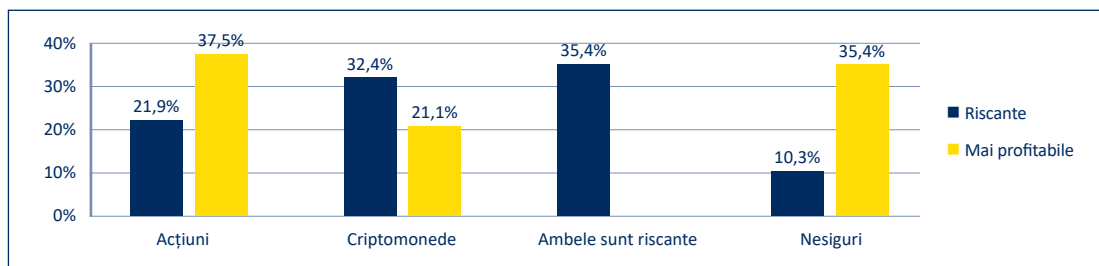

Figura 7. Opinia consumatorilor din SUA despre investirea în criptomonede versus acțiuni, 2023

Sursa: Adaptat după De Best, 2023a.

Pentru a evidenția comparația dintre acțiuni și criptomonede, Figura 7 prezintă opiniile consumatorilor americani cu privire la acest subiect. Investitorii intervievați au avut opinii relativ puternice referitoare la

profitabilitatea pieței bursiere comparativ cu investițiile în criptomonede. Aproape 32% dintre respondenții la sondaj au declarat că monedele criptografice pot avea cel mai mare risc, în timp ce aproape 38% au preferat piața bursieră în detrimentul monedelor virtuale în ce privește profitabilitatea (De Best, 2023a).

■ Avantaje și dezavantaje ale investiției în criptomonede

Problema investiției în criptomonede sau în acțiuni se rezumă la avantajele și dezavantajele fiecărui tip de activ și la ceea ce este important pentru obiectivele și toleranța la risc ale investitorului. Tabelul 2 și Figura 8 prezintă avantajele și dezavantajele investiției în criptomonede.

Tabelul 2. Avantaje și dezavantaje ale investiției în criptomonede

Avantaje	Dezavantaje
<p>Inovare: Criptomonedele reprezintă o nouă clasă de active, interesantă, cu un mare potențial. Ele se bazează pe o tehnologie de ultimă generație care dezvoltă multe active digitale și inovații.</p> <p>Accesibilitate: Criptomonedele nu au nicio restricție și pot fi utilizate de oricine are acces la internet.</p> <p>Descentralizare: Întrucât majoritatea sistemelor de criptomonede nu se bazează pe o autoritate centrală, aceste monede sunt rezistente la cenzură și la controlul centralizat.</p> <p>Rezistență la inflație: Criptomonedele nu sunt influențate direct de politica monetară a băncii centrale, astfel că prețurile lor sunt mult mai puțin sensibile la inflație. Cu toate acestea, deoarece nu toate criptomonedele sunt la fel, rata de emisie și oferta fiecărui cryptoactiv sunt importante.</p> <p>Flexibilitate: În comparație cu acțiunile, investitorii au la dispoziție mai multe modalități de a-și spori deținerile de criptomonede, altele decât tranzacționarea. Investitorii în criptomonede pot beneficia de încurajarea randamentului, de miză și de furnizarea de lichidități. Produse precum Binance Earn sunt exemple excelente de modalități de creștere a deținerilor de criptomonede.</p> <p>Varietate: Actualmente există aproximativ 9.000 de criptomonede disponibile pentru investiții. Valoarea multor tokenuri nu este doar monetară. Unele criptomonede sunt tokenuri de guvernare, care le oferă deținătorilor dreptul de a participa la dezvoltarea proiectelor și protocoalelor.</p> <p>Acoperire împotriva monedei fiat: Pentru unii investitori, una dintre cele mai mari atracții ale criptomonedelor este natura lor descentralizată. Întrucât nu sunt controlate de o bancă centrală sau de un guvern care tipărește bani, ele nu provoacă inflație, așa cum o fac monedele fiat. Criptomonedele au fost numite „aur digital”, iar unii investitori le dețin crezând că acestea îi vor proteja de inflație.</p>	<p>Imprevizibilitate: Costurile deținerii și tranzacționării criptomonedelor sunt imprevizibile, deoarece variază în funcție de burse și de rețelele de monede digitale. Costurile ascunse pot apărea atunci când se finalizează tranzacțiile pe diferite rețele.</p> <p>Volatilitatea prețurilor: Piața criptomonedelor este relativ tânără și este supusă volatilității prețurilor. Potențialul de câștiguri pe termen scurt este foarte atractiv pentru noii investitori. Cu toate acestea, întrucât criptomonedele nu sunt susținute de nimic, prețurile de tranzacționare sunt determinate de capriciile traderilor. Astfel, trebuie recunoscut faptul că unul dintre dezavantajele lor este potențialul de a suferi pierderi la fel de dramatice.</p> <p>Reglementare deficitară: Criptomonedele sunt utilizate în mod legal în multe țări, dar lipsa reglementării specifice și a conformității cu un cadru legislativ existent pun în dificultate investitorii și profesioniștii din domeniile economice și juridice. Există țări precum El Salvador în care se acceptă Bitcoin sau SUA unde apar reglementări, dar multe guverne sunt sceptice față de criptomonede. De exemplu, China le-a interzis în mod categoric.</p> <p>Riscuri de custodie: Criptomonedele precum Bitcoin necesită o cheie privată pentru a accesa jetoanele stocate într-un portofel crypto digital. Dacă se uită fraza de acces sau se pierde portofelul criptografic fizic, se poate pierde pentru totdeauna accesul la criptomonede.</p> <p>Rentabilitate negarantată: Ca orice piață financiară, crypto nu are rentabilitate garantată. În timp ce Bitcoin și alte monede alternative au avut performanțe bune pe termen lung, nu există nicio garanție că vor continua să crească în viitor și există întotdeauna posibilitatea ca o perioadă scurtă de investiții să nu producă randamentul așteptat.</p> <p>Riscuri de securitate cibernetică: În ciuda aprecierii de către entuziaștii criptomonedelor a avantajelor de securitate ale monedelor digitale, au existat cazuri de hacking care au implicat criptomonede, subliniind vulnerabilitatea tehnologiei la atacurile cibernetice. Atâta timp cât reglementarea criptomonedelor întârzie să apară, astfel de riscuri vor exista întotdeauna în lumea criptomonedelor.</p>

Avantaje	Dezavantaje
<p>Potențial de câștiguri uriașe: Cumpărarea de criptomonede are potențialul de a obține profituri mari. Deși aceste profituri sunt principalul motiv pentru care investitorii sunt atrași de monedele digitale, potențialul de creștere a prețurilor vine cu riscuri semnificative.</p> <p>Număr de monede în creștere: În primele zile ale criptomonedelor, existau doar câteva tipuri de monede disponibile pentru investiții, dar interesul speculativ a schimbat această situație. Noi monede apar în mod regulat, numărul lor fiind acum de ordinul miilor.</p> <p>Interes larg: Există un interes ascendent pentru criptomonede din partea investitorilor, a companiilor și a guvernelor. Tesla deține Bitcoin în bilanțul contabil și la un moment dat a folosit moneda digitală pentru plăți. El Salvador a adoptat Bitcoin ca mijloc de plată legal în 2021, dar Fondul Monetar Internațional (FMI) a îndemnat țara să revină asupra acestei decizii. Creșterea acceptării monedelor digitale ar putea fi pozitivă pentru investitori.</p>	<p>Fără valoare intrinsecă: Criptomonedele nu au nicio valoare intrinsecă. Cu alte cuvinte, ele nu sunt susținute de active sau de câștiguri subiacente, precum acțiunile. Acțiunile au valoare deoarece generează câștiguri viitoare și sunt returnate proprietarilor lor, în timp ce criptomonedele nu au o astfel de valoare.</p>

Sursa: Proiecția autorilor după Dodds, 2022; Binance Academy, 2022; Royal și Beers, 2023.

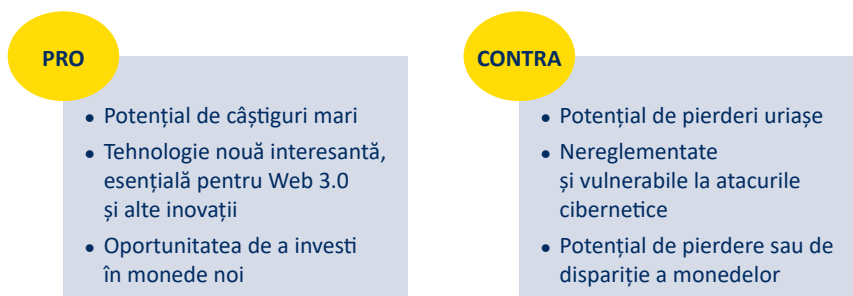

Figura 8. Avantaje și dezavantaje ale investiției în criptomonede

Sursa: Proiecția autorilor după Dodds, 2022.

■ Avantaje și dezavantaje ale investiției în acțiuni

Deși acțiunile pot părea învechite în comparație cu criptomonedele, investiția în acțiuni versus criptomonede are mai multe avantaje, dar și unele riscuri. Tabelul 3 și Figura 9 prezintă avantajele și dezavantajele investiției în aceste titluri de valoare.

Tabelul 3. Avantaje și dezavantaje ale investiției în acțiuni

Avantaje	Dezavantaje
<p>Fraude reduse: Acțiunile sunt volatile și riscante, dar în general sunt mai puțin vulnerabile la atacurile hackerilor.</p> <p>Accesibilitate ridicată: Investiția în acțiuni a devenit mai facilă datorită numeroaselor platforme online și aplicații mobile disponibile pe piață. Pe lângă faptul că interfețele acestor aplicații sunt ușor de accesat și de folosit, ele cuprind o gamă variată de servicii financiare.</p>	<p>Volatilitate: Piețele bursiere sunt influențate de schimbările de preț pe termen scurt. Dacă societatea este profitabilă, prețurile acțiunilor sale probabil vor crește. Similar, dacă firma înregistrează pierderi, prețurile acțiunilor vor scădea. De asemenea, unele acțiuni sunt mai volatile decât altele. De exemplu, acțiunile individuale pot fi mai volatile. Din cauza acestei volatilități, cel mai bine este ca acțiunile să fie deținute ca parte a unui plan de investiții pe termen lung, astfel încât pierderile pe termen scurt să poată fi compensate.</p>

Avantaje	Dezavantaje
<p>Mulți brokeri online nu percep comisioane de tranzacționare. Acest lucru face posibilă investiția în acțiuni individuale sau diversificarea într-un coș de acțiuni prin intermediul fondurilor mutuale. Fondurile indexate ajută la menținerea costurilor la un nivel scăzut și la construirea unui portofoliu diversificat.</p> <p>Reglementare: Valoarea unei acțiuni nu depinde numai de funcția sa digitală, ci de performanța unei entități – compania pe care o reprezintă acțiunea. Prin urmare, aceste titluri au valoare intrinsecă.</p> <p>Bursele de valori, brokerii și companiile sunt reglementate de diferite agenții guvernamentale. De exemplu, în SUA, companiile cotate la bursă trebuie să prezinte informații care le pot afecta valoarea acțiunilor către Securities and Exchange Commission, o agenție guvernamentală de supraveghere responsabilă cu protecția investitorilor, iar în România, către Autoritatea de Supraveghere Financiară.</p> <p>Rezistență la inflație: Anumite tipuri de acțiuni, cum ar fi titlurile de stat, sunt protejate împotriva inflației și acționează ca o acoperire împotriva acesteia.</p> <p>Varietate: Acțiunile disponibile pentru investitorii de retail includ o gamă largă de industrii și sectoare. Traderii pot selecta acțiuni pe baza unui număr mare de criterii, inclusiv modelul de afaceri, localizarea companiei și dacă aceasta plătește sau nu dividende.</p> <p>Istoric lung de rentabilitate: Acțiunile au un istoric îndelungat de randamente investiționale solide. Acestea sunt volatile pe termen scurt, dar sunt destinate să fie păstrate în siguranță pe termen lung.</p> <p>Valoare intrinsecă: Acțiunile reprezintă proprietatea asupra unei companii, iar valoarea lor pe termen lung depinde de succesul companiei subiacente. Societățile dețin active care generează venituri și fluxuri de numerar pentru investitori, creând ceea ce se numește valoare intrinsecă.</p>	<p>Comisioane ridicate: În cele mai multe cazuri, comisioanele care intervin în momentul tranzacționării la bursă sunt relativ ridicate, chiar și în comparație cu tranzacționarea criptomonedelor. Pe lângă taxele și comisioanele de brokeraj, există și alte taxe atunci când se cumpără sau se vând acțiuni.</p> <p>Rentabilitate negarantată: Ca orice piață financiară, nu există rentabilitate garantată cu acțiunile. Deși există acțiuni care depășesc adesea investițiile alternative pe termen lung, există șansa ca acestea să nu se descurce bine pe o perioadă mai scurtă de investiție.</p>

Sursa: Proiecția autorilor după Dodds, 2022; Binance Academy, 2022.

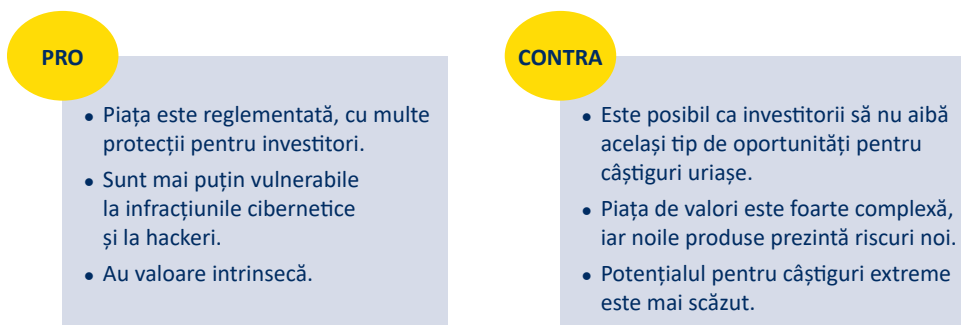

Figura 9. Avantaje și dezavantaje ale investiției în acțiuni

Sursa: Proiecția autorilor după Dodds, 2022.

➔ Concluzii

Acest studiu contribuie la cunoștințele existente cu privire la relația dintre piața criptomonedelor și cea de valori mobiliare. În primul rând, autorii au definit conceptele de *acțiuni* și *criptomonedă* și au explorat evoluția acestora pentru o mai bună înțelegere a lor. În al doilea rând, au fost analizate mai multe studii și articole cu același subiect. În al treilea rând, s-a pus accentul pe comparația dintre criptomonede și acțiuni, analiza termenilor-cheie, toate contribuind la înțelegerea subiectului. În al patrulea rând, au fost urmărite avantajele și dezavantajele deținerii de criptomonede și acțiuni, evidențiind cele mai importante constatări.

În cele din urmă, studiul a oferit direcții pentru cercetări care pot fi abordate în viitor. În ce privește limitările sale posibile, au fost folosite ca bază de citare doar articole existente pe internet cu subiect comun. Pentru a aduna mai multe dovezi privind relația dintre criptomonede și piața bursieră, este necesară o analiză cu alte baze de date. În acest sens, propunem întreprinderea unei analize bibliometrice despre criptomonede și piața de valori mobiliare folosind suplimentar baze de date cum ar fi Google Scholar, Web of Science (WoS) și Orbis.

Conform concluziilor autorilor, acțiunile și criptomonedele au anumite caracteristici comune, însă ele sunt active fundamental diferite. În timp ce primele le oferă investitorilor o participație tangibilă în cadrul unei companii (chiar dacă este o mică parte din acea companie), criptomonedele nu au nicio valoare intrinsecă. Mai mult decât atât, cele din urmă sunt în întregime digitale și descentralizate, ceea ce înseamnă că nu sunt reglementate de o autoritate centrală sau de o agenție care să supravegheze piața bursieră și să mențină siguranța investitorilor (Dodds, 2022).

Autorii atrag atenția asupra faptului că profesioniștii în investiții trebuie să fie conștienți de avantajele și dezavantajele tuturor activelor pentru a le putea folosi în același portofoliu. Criptomonedele sunt investiții mai riscante, pe când acțiunile oferă stabilitate. Monedele digitale oferă posibilitatea unor recompense mai mari, dar implică și un risc mai mare. Combinarea celor două active poate echilibra recompensele și riscurile într-un portofoliu de investiții.

Asemănările includ riscul și volatilitatea, experiența similară de tranzacționare, baza comună de investitori și riscul de a fi înșelat. Deosebiri se referă la portofoliu, tehnologie, scop și reglementare. În acord cu CFI Team (2023), autorii consideră că, pe măsură ce piața criptomonedelor se maturizează, aceste două clase de active vor deveni din ce în ce mai asemănătoare, deoarece investitorii tind să adopte un comportament legat de criptomonede similar cu cel privind acțiunile.

Cu toate acestea, criptomonedele sunt, desigur, o nouă investiție interesantă ce oferă multe oportunități pe care activele tradiționale de capitaluri proprii nu le oferă. În ciuda capitalizărilor de piață diferite, anumite schimbări apropiate cele două clase de active. Pe măsură ce piața criptomonedelor se maturizează, se dezvoltă mai multe produse și instrumente financiare derivate (CFI Team, 2023). De exemplu, există contracte futures Bitcoin și Ethereum tranzacționate pe burse futures de renume. Acest subiect poate fi dezvoltat ca o temă de cercetare ulterioară.

Ca direcție pentru cercetări viitoare, autorii sugerează studierea impactului diferitelor tipuri de criptomonede asupra pieței bursiere, deoarece majoritatea studiilor efectuate s-au concentrat pe moneda Bitcoin. În plus, analiza ar putea fi extinsă asupra investigării corelației dintre Bitcoin și alte elemente financiare, cum ar fi valutele (monede fiat), aurul sau diverși indici, care ar putea influența viitorii investitori.

Bibliografie

1. Caferra, R., Vidal-Tomas, D. (2021), *Who Raised from the Abyss? A Comparison Between Cryptocurrency and Stock Market Dynamics During the COVID-19 Pandemic*, Finance Research Letters, vol. 43, <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.101954>.
2. Callum, T. (2023), *Same Trade: Bitcoin vs Nasdaq*, topdowncharts.com.

3. De Best, R. (2023a), *Consumer Opinion on Investing on Stock Market or Crypto in the US 2023*, <https://www.statista.com/statistics/1238665/crypto-vs-stock-market-opinion-usa/>.
4. De Best, R. (2023b), *Quantity of Cryptocurrencies as of February 2, 2023*, <https://www.statista.com/statistics/863917/number-crypto-coins-tokens/>.
5. Dodds, C. (2022), *Crypto vs Stocks: 8 Key Differences Traders Should Know*, <https://www.sofi.com/learn/content/cryptocurrency-vs-stocks/>.
6. Francisco, A. (2022), *Contabilitatea acțiunilor proprii – cont 1091, 1092*, <http://accountantsgroup.ro/Articole/Contabilitatea-ac%C5%A3iunilor-proprii-%E2%80%93-cont-1091-1092/76>.
7. Frankenfield, J., Murry, C., Kvilhaug, S. (2023), *Cryptocurrency Explained with Pros and Cons for Investment*, <https://www.investopedia.com/terms/c/cryptocurrency.asp>.
8. Gil-Alana, L.A., Aikins Abakah, E.J., Romero Rojo, M.F. (2020), *Cryptocurrencies and Stock Market Indices. Are They Related?*, <http://ddf.vufv.es/bitstream/handle/10641/2229/cryptocurrencies%20and%20stock%20market%20indices.pdf?sequence=1>.
9. Jeris, S.S., Chowdhury, N.U.R., Akter, T., Frances, S., Roy, M.H. (2022), *Cryptocurrency and Stock Market: Bibliometric and Content Analysis*, *Heliyon*, vol. 8, nr. 9, <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e10514>.
10. Jokić, S., Cvetković, A.S., Adamović, S., Ristić, N., Spalević, P. (2019), *Comparative Analysis of Cryptocurrency Wallets vs Traditional Wallets*, *Ekonomika*, vol. 65, nr. 3, pp. 65-75, <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0350-137X/2019/0350-137X1903065J.pdf>.
11. Nguyen, K.Q. (2022), *The Correlation Between the Stock Market and Bitcoin During COVID-19 and Other Uncertainty Periods*, *Finance Research Letters*, vol. 46, <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102284>.
12. Royal, J., Beers, B. (2023), *Crypto vs Stocks: What's the Better Choice for You?*, <https://www.bankrate.com/investing/crypto-vs-stocks/>.
13. Sharma, R., Stapleton, C., Rohrs Schmitt, K. (2022), *Is There a Cryptocurrency Price Correlation to the Stock Market?*, <https://www.investopedia.com/news/are-bitcoin-price-and-equity-markets-returns-correlated/>.
14. Soloviev, V.N., Yevtushenko, S.P., Batareyev, V.V. (2019), *Comparative Analysis of the Cryptocurrency and the Stock Markets Using the Random Matrix Theory*, <https://ceur-ws.org/Vol-2546/paper05.pdf>.
15. White, L.H. (2015), *The Market for Cryptocurrencies*, *Cato Journal*, vol. 35, nr. 2, pp. 383-402, <https://www.cato.org/sites/cato.org/files/serials/files/cato-journal/2015/5/cj-v35n2-13.pdf>.
16. Binance Academy (2022), *Crypto vs Stocks: What Is the Difference?*, <https://academy.binance.com/en/articles/crypto-vs-stocks-what-is-the-difference>.
17. CoinMarketCap (2023), *Total Cryptocurrency Market Cap*, <https://coinmarketcap.com/charts/>.
18. CFI Team (2023), *Cryptocurrency vs Stocks*, <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/cryptocurrency/cryptocurrency-vs-stocks/>.
19. Maryville University (n.d.), *Cryptocurrency vs Stocks: Understanding the Difference*, <https://online.maryville.edu/blog/cryptocurrency-vs-stocks/>.
20. Statista Research Department (2023a), *Largest Stock Exchange Operators Worldwide 2023, by Market Cap of Listed Companies*, <https://www.statista.com/statistics/270126/largest-stock-exchange-operators-by-market-capitalization-of-listed-companies/>.
21. Statista Research Department (2023b), *Number of Listed Companies Largest Stock Exchange Operators Globally 2023*, <https://www.statista.com/statistics/1277750/largest-stock-exchange-operators-number-listed-companies-worldwide/>.
22. TradeVille (n.d.), *Acțiuni – despre acțiuni. Ce sunt acțiunile?*, <https://tradeville.ro/acțiuni>.
23. <https://www.tradingview.com/chart/tvPp7i3B/>